

"Мада су страшну црту прешли, у свему су што постоји: из цвета, птице, из тишине јављају ми се мили моји"

Драган Брајковић

ОВАКО ЗАМИШЉАМ ПРИЗРЕН

Ја живим у Призрену. Како не знаш где је Призрен? То је град над градовима, варош над варошима, највреднији и најлепши од свих косовских градова, Душанова царска престоница, "српски Јерусалим". Призрен је српски град на Космету. Ниси чуо за Космет? Е мој пријатељу, онда ти ништа не знаш. Цаба ти познавање слова и бројева, сво твоје искуство, моћ и новац ало их имаш. Ако ниси никада чуо за Космет. И за Србију. Да ти објасним? Јеси чуо за појам душа? Знаш ли шта је срце? Е па Косово и Метохија су срце и душа Србије!

Кажем то гласно, да осетиш снагу изреченог. Ово свето место је већ око хиљаду година центар српског народа, његове духовности и културе. Косово је одувек било место на ком су људи најрадије подизали своја светилишта, јер се зна да са Косова молитва најбрже стиже до Господа. Чак хиљаду и триста цркава и манастира је овде подигнуто... Високи Дечани, Грачаница, Пећка Патријаршија, па Богородица Љевишка овде, у Призрену... Знаш ли да ја станујем на сада рушевинама ове свете цркве? И докле год и најмањи камен овог светилишта буде одолевао разорној моћи времена, ватри, води, снегу, сунцу, и најразорнијем оружју-људској руци, ја ћу бити овде. Направио сам велико и снажно гнездо од гранчица и прућа. Волео сам близину људи... Дању сам летео плодном и сунчаном косовском земљом, уживао сам у њеним бистрим водама-Ситници, Лабу, Дреници, Лепенцу-бројним манастирима и црквама и несвакидашњом природном лепотом. Родио сам се у Призрену и од њега не могу побећи. Могу му се само увек враћати, тражећи спокојство, душевни мир и срећу. Некада сам живео на највишој куполи цркве Светог Николе. Дивио сам се разнолокости људи, обичаја и веровања. Сви заједно, на истом месту, у исто време, заувек, мислио сам. Као повезани листови у књизи. Памтим јутра када сам седео на звонику цркве, слушао свете литургије, док су Срби једни другима по ногама газили само да чују угодан свештенички глас, глас Божјег посредника, да осете сигурност те велике Нојеве барке. Онда сам одлазио у џамије и гледао како се Албанци, Бошњаци и Турци усрдно клечећи на коленима моле Алаху. То су била јутра мира, свежине јутарње росе и нежног призренског поветарца. Чак

сам и ја, повучен тим величанственим осећајем среће, певушио и скакутао. То је било раније...

Не знам када се све изменило. Као да су хладне косовске зиме донеле још нешто а не само снег. Као да су донеле мржњу, гнев и бес. Не знам ни када је кукољ напао пшеницу, ни кад су се посвађале казаљке у сату и када се почела осећати нетрпељивост у ваздуху. Са муком у грлу и болом у срцу гледао сам српске породице како беже, куће које горе, речи које смрћу прете, схвативши да мој свет није тако идеалан као што ми се чинило. Причали су ми моји преци, некада је мачка могла да путује од Хоче до Призрена преко кровова кућа, а да ниједном не мора да даотакне земљу. Толико су Хоча и Призрен, цела Метохија били густо насељени и богати. Овим одласком Срба, напуштањем животног огњишта, та прича ми је изгубила сваки значај.

Призрен ми се одједном учинио тако загушљивим, безвредним, пустим. Град не чине грађевине, предмети и ствари колико људи који у њему живе. Али какви су то људи који оне са којима су до јуче живели протерују и проклињу? Какви су то људи који пре подне спаљују светиње, а по подне се моле Богу за опрост грехова? Какви су људи сами себи довољни? Јесу ли то, уопште, људи? Или су то само створења од воска која вешти прсти обликују по сопственом нахођењу?

Данас у Призрену живи сто деведесет четири Србина. Знам, јер их обилазим сваки дан. Остали су најхрабрији, тако сам мислио. Али приметрио сам да и они све мање и мање излазе из својих кућа. Страх их веже, страх њихов. А ја да променим не могу ништа. Зато више и не певам.

Од недавно, открио сам нешто што се не виђа сваки дан. О, како би се моја душа препородила да још таквих људи у Призрену има. У великој, трошној згради некадашње српске четврти, живи једна Српкиња са сином. Она се зове Раденка, а дечачић Миливоје. Они сем једно другог, немају на свету никога до Бога. Жена нигде не ради, тек повремено оде у надницу да би зарадила за мало хлеба. Дечак за то време остаје сам, крије се по стану, ретко излази напоље. Албански дечаци се не играју са њим. Прво су га игнорисали а онда му нешто подругљиво говорили. Нису деца крива. Они то сами нису могли смислити. Боже! Зар сва деца света више нису иста?? Зар више не воле исте ствари, зар више не сањају о истом?? Све се променило када је један Албанац, један албански дедица од око шездесетак година, пружио руку пријатељства и помоћи овој малој породици. Долази скоро сваки дан, увек донесе нешто хране, и стално води дечака у шетње, прича му разне приче и игра се са њим. Мајка је у почетку била сумњичава том новонасталом наклоношћу, али када је видела да

дедица воли њеног сина подједнако као и своје унуке, престала је да се плаши. Тако двојица момака, један старији, један млађи, најмање четири пута недељно шетају дугим, поплачаним призренским улицама, уз моје све време будно посматрачко око. Сви их посматрају и чуде се, многи замерају и шапућу, али нико ништа не сме да каже. Замишљам Призрен без стега и страха, Призрен ком љубав није окренула леђа. Плашим се да ће и без мене моћи, без мале, црне птице коса. Плашим се да им гласник судбине није потребан. Ни моја песма пред зору, на прелазу између јаве и сна.

Јасмина Тешовић

Рођена 1.априла 1992.г.

Гимназија „Свети Сава“, IV/3

Косјерић